

งานสัมมนาวิชาการระหว่างไทย-ญี่ปุ่น (JSPS-NRCT-JAAT) ประจำปี 2568
ภายใต้หัวข้อ “Flood Disaster Management under Extreme Weather: Lessons Learned
from Japan and Thailand
(การจัดการภัยพิบัติน้ำท่วมภายใต้สภาพอากาศสุดขั้ว: บทเรียนจากประเทศญี่ปุ่นและไทย)”
จัดโดย สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ร่วมกับ
Japan Society for the Promotion of Science (JSPS) และ
สมาคมศิษย์เก่าเจเอสพีเอส (ประเทศไทย)

1. หลักการและเหตุผล

สถานการณ์ภัยพิบัติน้ำท่วมทั่วโลกทวีความรุนแรงมากขึ้นจากภาวะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ที่ส่งผลให้เกิดสภาพอากาศสุดขั้ว (Extreme Weather) เช่น ฝนตกหนักต่อเนื่อง พายุรุนแรง ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งประเทศไทยและญี่ปุ่น

ประเทศไทยประสบปัญหาน้ำท่วมเป็นประจำ โดยเฉพาะช่วงฤดูฝนจากอิทธิพลมรสุมและพายุหมุนเขตร้อน อุทกภัยครั้งสำคัญ เช่น มหาอุทกภัยปี 2554 สร้างความเสียหายอย่างมหาศาล ปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทำให้สถานการณ์ซับซ้อนขึ้น เช่น ปริมาณฝนที่คาดการณ์ยาก ฝนตกหนักในพื้นที่ที่ไม่เคยท่วม และระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น นอกจากนี้ ปัญหาการบริหารจัดการน้ำ การขยายตัวของเมือง และการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานการณ์รุนแรงขึ้น ล่าสุด ในปี 2567 เกิดน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลากในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะภาคเหนือและภาคใต้ สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน

ประเทศญี่ปุ่นมีความเสี่ยงสูงต่อภัยพิบัติ ทั้งแผ่นดินไหว สึนามิ และพายุไต้ฝุ่นที่นำมาซึ่งฝนตกหนักและน้ำท่วม แม้มีระบบจัดการน้ำที่ดี แต่การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทำให้เกิดฝนตกหนักแบบฉับพลันและพายุไต้ฝุ่นที่รุนแรงขึ้น รวมถึงปัญหาประชากรสูงวัย ทำให้การรับมือยากลำบาก โดยญี่ปุ่นยังคงเผชิญกับปัญหาน้ำท่วมจากฝนตกหนักที่เกิดบ่อยครั้งขึ้น

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และ Japan Society for the Promotion of Science (JSPS) มีความร่วมมือทางวิชาการที่แน่นแฟ้นมายาวนานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 โดยทั้งสองหน่วยงานได้ร่วมกันสนับสนุนการวิจัยและการแลกเปลี่ยนทางวิชาการระหว่างนักวิจัยไทยและญี่ปุ่นในหลากหลายสาขา การจัดงานสัมมนาวิชาการระหว่างไทย-ญี่ปุ่น (JSPS-NRCT-JAAT) ประจำปี 2568 นี้ เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความร่วมมืออันแน่นแฟ้นระหว่างสองประเทศ

ความร่วมมือระหว่าง วช. และ JSPS ในปัจจุบันครอบคลุมกิจกรรมสำคัญ ดังนี้:

- 1) การสนับสนุนทุนวิจัยร่วม (Joint Research Projects) ระหว่างนักวิจัยไทยและญี่ปุ่น เพื่อแก้ไขปัญหาท้าทายที่ทั้งสองประเทศเผชิญร่วมกัน
- 2) การแลกเปลี่ยนนักวิจัย (Researcher Exchange Program) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของนักวิจัยทั้งสองประเทศ ผ่านการทำงานวิจัยร่วมกันในห้องปฏิบัติการและสถาบันวิจัยชั้นนำภายใต้โครงการวิจัยร่วม
- 3) การสนับสนุนนักวิจัยรุ่นใหม่เข้าร่วมการประชุม HOPE Meeting ณ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีโดย JSPS เพื่อเป็นโอกาสให้นักวิจัยรุ่นใหม่ได้พบปะและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนักวิทยาศาสตร์/นักวิจัยที่ได้รับรางวัลโนเบล และสร้างเครือข่ายร่วมกับนักวิจัยรุ่นใหม่ที่ได้รับการคัดเลือกจากประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกและแอฟริกา
- 4) การสนับสนุนกิจกรรมของสมาคมศิษย์เก่าเจเอสพีเอส (ประเทศไทย) เพื่อสร้างและรักษาเครือข่ายของนักวิจัยและนักวิชาการที่เคยได้รับทุนการศึกษาหรือทุนวิจัยจาก JSPS เพื่อเป็นการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาที่ประเทศญี่ปุ่นมาพัฒนาประเทศ
- 5) การจัดประชุมและสัมมนาวิชาการร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และแนวปฏิบัติที่ดีในการรับมือกับความท้าทายต่างๆ

งานสัมมนาวิชาการระหว่างไทย-ญี่ปุ่นในครั้งนี้ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนาของทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติน้ำท่วมภายใต้สภาพอากาศสุดขั้ว ซึ่งเป็นความท้าทายร่วมกันของทั้งไทยและญี่ปุ่น ซึ่งการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ผ่านความร่วมมือไทย-ญี่ปุ่นนี้จะช่วยยกระดับการรับมือกับภัยพิบัติของทั้งสองประเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ และวิเคราะห์บทเรียนและประสบการณ์ในการจัดการภัยพิบัติน้ำท่วมของประเทศไทยและญี่ปุ่น ภายใต้บริบทของสภาพอากาศสุดขั้ว
2. เพื่อกำหนดแนวทางและกลยุทธ์ในการจัดการภัยพิบัติน้ำท่วมที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและความท้าทายที่ทั้งสองประเทศกำลังเผชิญ
3. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการภัยพิบัติน้ำท่วม

3. วันเวลา และสถานที่

โรงแรมอวานี รัชดา กรุงเทพฯ ในวันพุธที่ 12 มีนาคม 2568 เวลา 08:30-12:20 น.

ดำเนินการสัมมนาเป็นภาษาอังกฤษ

4. กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมงาน

นักวิชาการ นักวิจัย และผู้ที่สนใจ จำนวน 50 ท่าน